

3 Аллагъди ﷻ ухъуз туву рязгътваларикан

4 Жилирин разишин – хпирин бахтвал

6 Алимарин рязкъ давам апури

НА ТАБАСАРАНСКОМ ЯЗЫКЕ

МУСУРМАНИН ГАЗАТ

Ахю мевлюгъ гъабхъну

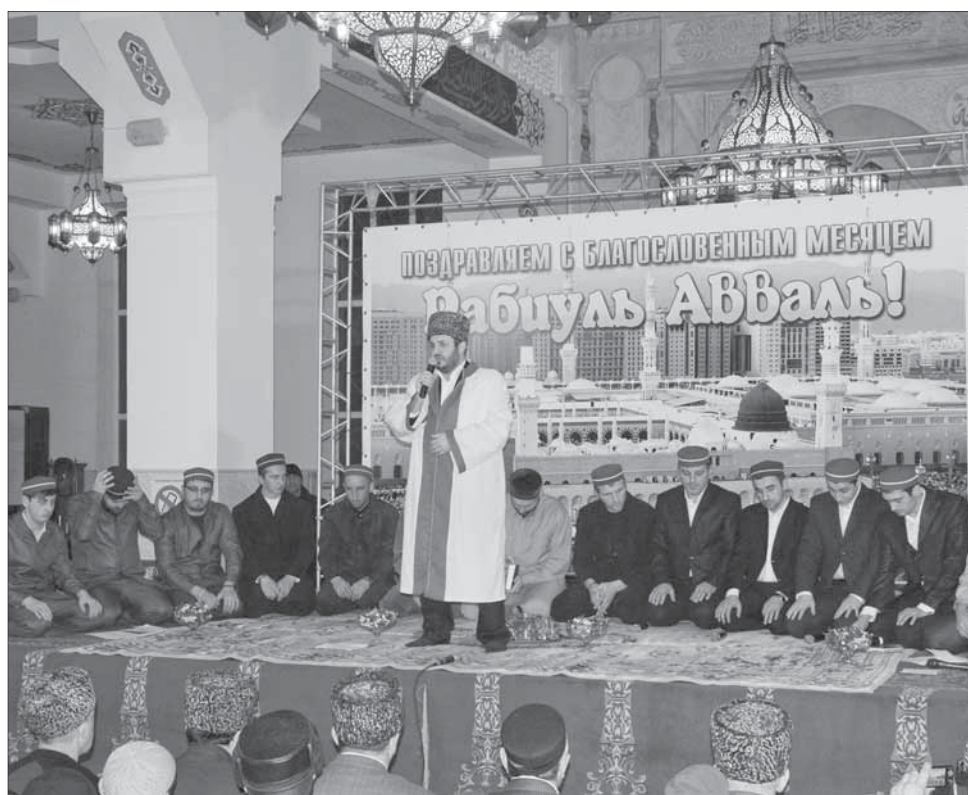
Пайгъамбар ﷺ, бабкан гъахъи йигъ къайд апури

26-пи феввали Мягъячгъала шагърин клулин мистаъ Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи йигъ къайд апури ахю мевлюгъ гъабхъну. Душваз жара йишварин хялар дуннайи. Мевлюгъ Мягъячгъала шагърин имам Мугъяммадрасул Саъдуевди ачмиш гъапниини. Сабпи нубатна дугъу чан ва Дагъустандин муфтийин терефнаан вари мусурмариз ихъ Пайгъамбар ﷺ гъахъи йигъ тебрик гъапну. Дугъу гъапну: «Ухъуз мялум вуйиганси, ихъ Пайгъамбар ﷺ вари халкъарихъна ахю рязгъмат вуди гъаънайир ву. Гъюрматлу гъардшар ва чйир! Гъачай гъаму ихъ гирами Пайгъамбарин ﷺ гъюрматнаан, дапну туба хътакухъа дюз рязкъюз ва хъюгъхъа аьгю апуз ихъ диндикан ва ихъ Пайгъамбарин ﷺ. Аллагъу Тааълайи ухъу Мугъяммадин ﷺ умматдикан апуб ухъуз фукъан вушра ахю рязгъмат ву. Саспидар Пайгъамбарин ﷺ кмиди кун апури гъахъну Аллагъдикан ﷻ, чпира Мугъяммадин ﷺ умматдикан апина кпури. Ухъузра, гъюрматлу ватанагълийир, уягъ хъуз вахт ву. Му ваз гирами ваз ву ва гъарури чакъан шлукъадар салаватар урхуз зегъмет дизигну ккунду. Гъи ихъ Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи йигъ ву ва вари ухъу

му йигъин шад духъну ккунду, фицики гъадисдиъ дупна: «Учу фуж ккун гъапниш гъаму дюн'яийъ, ахиратдиъра гъадгъахъди хъидичва». Гъази вуйиган, гъюрматлу гъардшар, ухъу гъи ихъ Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи йигъ урхури мевлюдар, Къур'андин аятар, зикур апури, ихъ Пайгъамбарин ﷺ салаватар хури, Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи йигъ къайд апидахъа».

Улхбарин арийриъ ухъуз варида-риз мялум вуйи «Нашидуль Ислам», «Дылым» дестйири, Заур Салигъевди ва гъазира жарадари чпин уткан сесе-риинди мевлюдер гъурхнийи. Дурари аьраб, авар, дарги, лезги ва аьзербажан чалариинди мевлюдер гъурхнийи.

Хъасин Дагъустандин гъюкуматдин диндин месэлийриз лигру Комитетдин председателъ Аьгмад Мягъямедовдиз гаф тувнийи. Дугъу сабпи нубатнаъ тебрик гъапну вари мусурмариз му гирами ва шадлу йигъ, хъасин дугъу гъурхнийи Дагъустандин президент Мягъяммадсалам Мягъяммадовди хътапу тебрикнан кагъаз ва душваъ дуннайи: «Гъюрмату муфтий Аьгмадгъажи! Узу йиз ва вари гъюкуматдин терефнаан тебрик апураза увуз ва вари ихъ мусурмариз ихъ Пайгъамбар ﷺ

бабкан гъахъи йигъ. Му вари мусурмариз ахю вуйи шадлу йигъ ву. Гъит

Аллагъди ﷻ ухъуз варида-риз хъуркъувар, шадвалар туври».

» 3

Варитан нумуналу кас

Аллагъдиз варитан ккунир

Сар бай ади гъахъну Мединаий гъар вахтна гунагъар апури. Думу бай кечмиш гъахъиган, дугъан гага гъафундар думу кивру накъвдихъна (никърихъна). Саб вахтналан гагайиз нивкюъ рязкъору чан бай женнетдиъ ади. Мюгътал духънайи гагайи гъерхру балхан: «Фу уж'вал дапну уву гъахъну женнетдиз?». Бали гъапну: «Саб ражну ихъ Пайгъамбар ﷺ гъазаватдиан гъафиган, узу сар аьсгъабдихъан гъерхнийза ихъ Пайгъамбарин ﷺ сагъваликан». Дугъу гъапниини: «Шюкюр Аллагъдиз ﷻ, ихъ Пайгъамбар ﷺ сагъ - саламатди ву». Гъаму гафар гъеерхъиган, йиз киваз гизаф рязгъат гъабхънийиз ва Аллагъу Тааълайи гъаму Пайгъамбарин ﷺ вуйи йиз ккунивализ дилигну, узкан ктучу вари гунгъарин аьфв гъапну.

Раби уль-авваль ихъ Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи ваз ву. Эгер ухъура шад гъахъиш, Думу бабкан хъува-лиин, иншаАллагъ, ихъра гунгъарин аьфв апида. Гирами Къур'андиъ дупна (мяна): «Дурариз йип Аллагъдин ﷻ рязгъмлувалиинди, дурар шад ишри

му йигъин) (сура «Юнус», аят 59).

– Ухъкан саризра аьгъдар, шлихъди шулуш ухъу гъиямат йигъан, хъа амма Аллагъу Тааълайи ухъуз гъаму дюн'яийъ имиди мюгълетвал тувна ктагъуз шлихъди ухъуз хъуз ккундуш. Пайгъамбарин ﷺ гъадисдиъ дупна:

«Инсанди гъаму дюн'яийъ фуж ккун гъапниш, ахиратдиъра гъадгъахъди хъиди».

Учу фикир тувнуш, гъюрматлу мусурман чвийр ва чйир, бязи вахтари мусурмарин машкварна имбу машквар сатиди алахъуру. Сад йисан

Къурбан машкварна урсарин цийи йис сад йигъан алабхънийи, хъа 2009-пи йисан ихъ Пайгъамбар ﷺ гъахъи йигъахъди 8-пи март алабхънийи. Гъамци алабхъиган, гъарсари фикир дапну ккунду, фунуб машквар чав тебрик дапну ккундуш.

Аллагъу Тааълайи ихъ Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи йигъ вари мусурмариз машквар дапна. Ухъуз мялум вуйиганси, ихъ Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъну раби уль-авваль вазлин 12-ри, гъириндин гъулгнин улихъна, ва дупна гъаму вахтна гъапну дуаъ варитан къабул апуз багахъ вуйи дуаъ ву кпури.

Саб ражну Меккаийан вуйи шейх Мугъяммад ибн-Аьлави ибн-Аьббас аль-Маликийихъан гъерхну: «Гъаз ихъ Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъну раби уль-авваль вазли, гъитну думутан гирами Рамазандин, Ражабдин ва имбу вазар?». Шейх Аьлавийи гъапну: «Эгер ихъ Пайгъамбар ﷺ Рамазандин, ясана Ражабдин вазари бабкан гъахънийиш, инсанари фикир апидийи, фицики Аллагъу Тааълайи ихъ

» 7

Редакторин
колонка**Фукъан утканди гарин!**

«Гъиччаб»-Мусурмнарин палат ву «Гъиччаб» (Хиджаб) кӀуру гаф аьраб чӀалнаан их чӀалназ таржу-ма гъапиш (илтӀибкӀиш) «перде, ккебкӀуб» кӀуру мяна тувру. Гъиччаб гъапиган, вари инсанар дишла гъаври шулу думу мусурмнарин палат вуйиб. Аьхиримжи вахтари гъиччаб-дикан гизаф улхура, ва жюрбежюр газатаригъра дидкан макъалиир чап дапӀайин шулу. Гъийин йигъан их кючйирих ухъуз якъсюрахъуз думу уткан ва горчег палат алабхъну лиураи дишагълийир. Думу палат фукъан вушра утканди ву, ва шариаьтди тӀалаб апӀубсира ву. Шюкюр Аллагъдиз ﷻ гъиччаб алабхърудар йигълан-йигъаз гизаф шула.

Фти манигъвал апӀура гъиччаб алабхъуз?

Фукъан вушра шубар а гъиччаб алабхъуз ккунидар, амма дурариз гъаз вуш ккучӀуру. Дурари фикир апӀуру гъиччаб алабхъиш вари ярхла хьидичхъан ясана ляхниз къабул апӀидар кӀури. Хъа саспидариз чпин абйир-бабари, чпин диндин гъакънаан вуйи жагъилвали (аьгъ-дрували), чпин шубар гунагънакк ккитру, фицики дурари улупури чпин кушар, гъацӀли йишвар чпира гунагънаъ шулу ва дурарихъинди гъилигдарра гунагънаъ шулу. Гъиччаб али касди чабра имбударра уьрхюру дидхъан ва мици шариаьтдиинди чпин шубариз тербия туву абйир-бабаризра аьхю саваб а. Саспидар шубари: эгер учу гъиччаб алабхъиш учухъинди фуж лигиди, ясана учу шли швуваз ктагъиди кӀуру суалар тувру. Хъа саспидарисана эгер узу гъиччаб алабхъиш узу гъудганра дапӀну ккунду, хъа узу сабан дидихъна гъазурди адарза кӀуру. Му гафар диндикан хабар адрудари апӀуру гафар ву. Эгер ухъу диндихъди гъагъюруш ухъуз Аллагъу Тааьлайи ва Пайгъамбари ﷺ туву насигъят чӀяаьн даринхъа? Гъачай лигухъа имбударихъинди! Дурари шалврар алахъуру хиял апӀин мурар жилар вуйиганси, ва гъацӀли апӀури чпин жандкар, гунгъар апӀуз гъитру имбударизра. Аьхю пай абйир-бабари фикиркъана туврадари чпин шубари фици палат алабхъураш. Хъа саспидар абйир-бабари гъадагъайин гъацӀдар шалврар, жикъи юбккйир тувру чпин шубариз, фикир апӀури чпин шубар имбударин жергъириан адахъидич кӀуруганси. Му ляхнар диндикан хабар адру касди апӀуру ляхнар ву, фицики диндикан хабар айир саризра лигурдар, думу лигуру фици шариаьтди дупнаш ва гъадушваъ дупнагъанси апӀуру. Гъит Аллагъу Тааьла кюмек ишри ихъ мусурман чйирих му ляхнариккан вахтнинди фикир апӀуз! Амин.

Ансар Рамазанов

Республикайин сочиненийр яратмиш апӀбан конкурс «Ислам – вари дюн'яйин дин»

Сейидмугъяммад-гъяжи Абубакаровдин ччвурнахъ хъайи фонди Республикайин «Ислам – вари дюн'яйин дин» кӀуру сочиненийрин конкурс яратмиш дапӀна.

Конкурсди иштирак хъуз школийрих урхурайдарилаан гъайри студентар ва аспирантарихъна вари-диз теклиф апӀура.

Учву гъидикӀу сочиненийр тӀалаб апӀура гъаму адресдиз хътауб:

Дишагълийирин дин- дин аьгъювалар яркъу апӀбахъди

Дишагълийирин ДУМД-ин диндин аьгъювалар яркъу апӀбан отдел теклиф апӀура

Дишагълийирин вазифйир гъийин йигъаз дилигӀну лапра аьхюдар ву, фицики дишагълийир гъи вари ляхнарихъ иштирак шула. Гъадихъди аьлакъа ади дурариз жюрбежюр ляхнар алахъуру, ва ляхнари тӀалаб апӀуру ихъ динди думу ляхнарин гъакънаан фу кӀураш. Вари гъадму ляхнарихъ дилигӀну Духовный управлениеи ачмиш дапӀна дишагълийирин диндин аьгъювалар яркъу апӀбан отдел ва душваъ гъарсарин суалариз жаваб

Маракълу фикрар (Жемчужины мысли)

Дагъустандин мусурмнарин Духовный управлениеи ва islamdag.ru сайтдин редакцияи «Жемчужины мысли» кӀуру китаб чап дапӀна.

Думу китабдихъ уч дапӀна гъийин йигъаз варитӀан ярамиш (актуальный) кайи суалар. Диндин аьгъювалар гъадагъуз ккунидар касдихъан му китаб гъадабгъну чан аьгъювалар дерин яркъу апӀуз шулу. Месела: фицдар эдебар уву гъарсарихъна дапӀну ккундуш, хизандин арайиъ фици духъну ккундуш, гунгъарихъан ярхла хъиваликан ва гъ ж.

Мициб жюрейин китабар, иншаАллагъ, хъанара чап апӀиди.

Буйнагъскдиъ аьхю мевлюд гъабхъну

туври ихъ диндин аьгъювалар аийи дишагълийир ади ву.

Гъаму апӀурайи ляхникан хъанара гизаф мянфяаьт хъпан бадали, дурари гъафтайи сабан дишагълийирихъ лекцйир апӀуру. Гъаз гъапиш, йигълан-йигъаз суалар артухъ шула.

Думу лекцйир дишагълийирихъди аьлакъалу вуйидар ву ва дишагълийирихъдин дина гъюз ихтияр адар.

Лекцйир кӀули гъахуру Мягъячгъалайиъ сьаьт 3 гъар султ йигъан, адрес: кюче Абубакарова 115 б.

Эгер лекцйирихъ гъагъюз шулдарш, дурарихъан чпин суалар хътауз шулу гъаму адресариз:

muslimatdumd@mail.ru
muslimatdumd@gmail.com

368000, РД, Магъячгъала, кюче Абубакарова, 115 а, ясана гъидикӀу сочиненийр учву Сейидмугъяммад-гъяжрин ччвурнахъ хъайи фонддиз хъади дуфну ккунду.

Кагъзийт улупну ккунду наслин ччвур (фамилия), ччвур, гагайин ччвур, телефондин номер, уву урхурайи йишван ччвур, курс (класс) ва уву яшамииш шулайи йишван адрес.

Сочиненийрихъ 3 жюрейиинди лигиди: 5-9 классарихъ урхурайдари (1), 10-11 классарихъ урхурайдари (2), студентарин ва аспирантарин (3).

Конкурсдин итогар 23 апрелихъ гъазур апӀиди.

Гъалиб гъашидариз уждар пешкешар хъиди.

Пайгъамбар ﷺ бабкан хъпахъди

Мевлюдин конкурс

3-пи мартди Дагъустандин Исламдин университетди Пайгъамбар ﷺ хъивал къайд апӀури мевлюдин конкурс кӀули гъубшну. Думу конкурсди 7 команда иштирак гъахъну. Дурари: авар, дарги, аьраб ва табасаран чӀалариинди мевлюдер гъурхнийи. Гъарсаб командайи мевлюд урхбалан кьяляхъ ихъ Пайгъамбарин ﷺ уьмрикан ктебтуйи.

Думу конкурсди Дагъустандин Исламдин университетди урхурайдари гъалиб гъахъну, ва дурариз жюрбежюр пешкешерра тувнийи.

6-пи мартди Буйнагъск шагърихъ аьхю мевлюд кӀули гъубшну. Думу мевлюди гъаришвариан гизаф хялар дуфнайи. Инсанари чпин Пайгъамбарихъна ﷺ вуйи ккунидар урхури мевлюдер, ктебури Пайгъамбарин ﷺ уьмрикан улупнийи.

Дагъустандин муфтий Аьгъмад-гъяжи Аьбдулаевди вари мусурмнарив Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи йигъ тебрик гъапӀну. Чиркейиан вуйи шейх Сеид эфенди улхуз хъюгъиган инсанарин юквар гизаф шад гъахъну. Дугъу чпи гъаждиз гъушиган, чпиз гъабкъю саб гъадиса ктебтнийи.

Жвумийин гъудгнин кьяляхъ саб сес гъабхънийи, вари хъаляхъ-

инди илдицча ва кюр чиб-чпихъди кӀихурагъанси вуйи. Варидари фикир гъапӀу дурари гъамус чиб-чпиз фу вуш апӀиди кӀури. Дурарикан сарнур мист'ан удучӀурайи ва тмунур дугъахъна гъаляк-гъалякди дуфну, илдицну думу чахъинди, аьфв ккун апӀуз хъюгъю дугъкан. Дугъаз думу вахтна фуклара ккуниганси дайи дюн'яйиъ, гъадму касди аьфв апӀувалтӀан. Ухъура ухъкантина сариз гиран гъабхъиган, гъамци апӀуз зегъмет зигну ккунду.

Мевлюд чан аьхирихъ гъафиган дуаъ гъурхнийи, ва вари дуфнайи хялариз аьхю чухсагъул гъапнийи.

Учредитель

Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет

Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ

Заместитель муфтия РД Махди-хаджи МУТАИЛОВ Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ

Ответственный секретарь Ахмед МАГОМЕДОВ

Редактор Ансар РАМАЗАНОВ

Художник Саид САИДОВ

Компьютерная группа

Лейла ГУСЕИНОВА

Менеджер

Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ

При перепечатке ссылка обязательна.

Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».

Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций. Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-37006 от 29 июля 2009 г. Индекс 51325

Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____

Сдано в печать 12 марта 2010 г. Тираж 2.800 экз.

Адрес редакции

367015, РД, г. Махачкала, ул. Азиза Алиева, 2.

По вопросам подписки и доставки обращаться по телефону: по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24 по г. Махачкале — (8722) 914-222. E-mail: info@assalam.ru; www.assalam.ru

Жилирин разишин — хпири бахтвал

Дишагълийириз вуйи тербия

Мугъаммад- Закир Юсуфов

Пайгъамбари ﷺ гъапну: «Дишагъли палтарикан хъивал, Аллагъди ﷻ дурар гунгъарихъан марци апуз кфури тувнайиб ву». Эгер дишагълийи учв палтарикан духънайи сабпи йигъан гъапиш «Алгъамдулилагъ» ва апури туба гъапиш «Астагъфирулагъ», Аллагъу Тааълайи думу дишагъли жегъеннемин аъзабнахъан урхиди ва сиратI гъадлан улдучвдарикан гъисаб апиди. Эгер думу дишагълийи Аллагъ ﷻ кѡваин апури, гъахъи гунгъарин туба апури гъахъиш палтарикан духънайи вахтна, Аллагъди ﷻ дугъаз гъар йигъан ва йишван 40 шагъиддинсуб дережа тувиди.

Эгер дишагълийи кфури гъахъиш, узу Аллагъдиз ﷻ багахъ вуйири вуза кфури ва учв жилирган заанди дерккруш, дугъриданна, дицир дишагълийиинна Аллагъди ﷻ хъял бисиди.

Саб ражари Абли асгъябна чан хпир Фатимат Пайгъамбарихъна ﷻ хъларди гъушнйи. Дурар хулазди учвган, дурариз Пайгъамбар ﷻ жилин дусну ишуради гъаркъну. Фатиматди гъерхну: «Я Аллагъди ﷻ гъаънайир! Фу гъабхъну? Гъаз ишурава?». Пайгъамбар ﷻ гъапну: «Мибраждиз узу гъушиган, гъаркънзуз йицимиржиб жюре дишагълийириз йиз умматдиан, дурарикан гъарсариз гъаржорейин аъзабар туврайи ва гъадрарихъан узу ишурава».

Фатиматди гъапну: «Я Аллагъди ﷻ гъаънайир! Кедебта учз думу дишагълийирикан!». Пайгъамбар ﷻ гъапну:

«Узуз гъаркънзиз дишагълийири ккерхдар чпин мелзну гъапну гунгъарихъан, мухрари ва ликари гъапну гунгъарихъан. Гъаркънзиз гъацдар дишагълийири, дурарин ликар кфуликинди китIну, битIар - аъкьрабар гъауи дурарихъна дурар итIуз кфури. Хъанара гъаркънзиз гъацдар, чин - чпин йикк ипIрудар ва дурарин исикк гизаф ахю ялав али ца ккитнайи. Гъаркънзиз гъацдар чин - чпин йикк цидкан кадаънайи убрушварихъди алдабтIрудар. Аллагъди ﷻ хъанара улупунзуз гъацдар дишагълийири, дурарин машар Аллагъди ﷻ кIару дапнайи, хъа чав чан кфулин маар итIурайи, гъацдира гъаркънзиз дерехърудар ва дярябкърудар. Хъанара гъаркънзиз гъацдар, Аллагъди ﷻ дурарин кфулар слин кфулариз дюзмиш, хъа жандкар дажрин жандкариз ухшар вуйидар гъапну ва дурариз хъанара гъаржорейин аъзабарра туври айи. Гъаркънзиз гъацдар, дурарин жандкар курцIларин жандкариз ухшар айидар вуйи ва кушарихъан аъзаб туврайидарра гъаркънзиз».

Му хабрар гъеерхъиган Фатиматди гъапну: «Я Аллагъди ﷻ гъаънайир! Я йиз уларин акв! Кедебта учз, фу ляхин дапIну мициб аъзаб дурариз тувнуш». Пайгъамбар ﷻ гъапну: «Эгер кфуруш кушарихъан ккерхдарикан, дурар чпин кушар жара жилариз улупрудар вуйи. Эгер кфуруш мелзнихъан ккерхдарикан, дурари гъарвахтна жарийрилан улхури шуйи ва чпин мелзарихъди жарадариз зарар туврудар вуйи. Фицир хпир гъахъишра, эгер дугъу чан мелзнахъди жилириз зарар тувруш, Аллагъу Тааълайи дугъан мелз 70 хулччин ярушин ярух апиди». Абу – Бакарин мидин гъакънаан гъамци гъапну: «Фицир хпир вушра, эгер дугъу чан мелзнахъди чан жилир асси апуруш, дицир дишагълийиинна Аллагъдин ﷻ, Малаикарин ва вари Аллагъди ﷻ халкъ гъапIларин хъялнакк хъиди. Усманди

гъапну: «Фицир хпир вушра, эгер дугъу гъапиш чан жилириз: «Узуз увкан саб ужвалра гъаркънзиз дугъу думу дишагълийин 70 йисан гъапну ибадатвал Аллагъди ﷻ къабул дарапIур».

Дишагълийириз вуйи аъзабарикан ктебтувал давам апури Пайгъамбари ﷻ гъапну: «Эгер мухрихъди ккерхдарикан кфуруш, дурари чпин жилариз аъгъдарди жарийрин бицидариз никк тувуйи. Эгер кфуруш ликарихъди ккерхдарикан, дурар чпин жилариз аъгъдарди хул'ан удучIвайин гъагърудар вуйи ва дурар чпи палтарикан хъпан къяляхъ я велед хъпан къяляхъ, гъусул дарапIдар (жандак дижрибкIрудар вуйи). Эгер улхуруш чпи - чпин йикк ипIрударикан, дурари жара жилар чпи хиндинди лигбан бадали уткан палтар ала хъури шуйи. Эгер кфуруш чан йикк чаву цидкан кадаънайи убрушварихъди гъадабтIрударикан, дурари чпи уткан жандин вуча кфури имбударган, чпи заан вуди дерккуйи ва жара жилар лигуз кфури жандин алабсу палтар алабхърудар вуйи. Эгер кфуруш ликар кфуликинди китIну битIар - аъкьрубари жандак ипIрударикан, дурар ислам диндикан хабар ади фулIара дарапIди гъашидар ва чпи палтарикан гъашиган жандак дижрибкIрудар вуйи. Эгер кфуруш кфулар слин, жандкар даждин гъапIдарикан, дурар гъарвахтна кучIлар апурудар вуйи. Эгер кфуруш курцIлин жандкиз янашмиш гъапIдарикан, дурар инсанарин арайиш фитна ипрудар ва чпин жиларик гъарвахтна хъял капIрудар вуйи».

Пайгъамбар ﷻ гъапну: «Эгер хпири чан жилириз гъапиш: «Аллагъдин ﷻ няня ибшривуз!», думуган вари Аллагъди ﷻ халкъ гъапIдари думу дишагълийиинна няня алапIиди».

Пайгъамбар ﷻ гъапну: «Эгер хпири кфури гъахъиш чан жилириз, уву гъазанмиш апуруб гъубкIурдариз кфури, чазра аъгъади жили-

рин сагъвалихъан гъацитIан гъазанмиш апуз даршлуб, гъацци вуйибра аъгъади дугъу чан жилириз фикрар апуз гъитруш, Аллагъу Тааълайи думу дишагълийин саб гъулган я саб гъибису ушв къабул апидар».

Жара гъадисдиъ Пайгъамбар ﷻ гъапну: «Эгер хпири чан жилирихъан гъерерхди хул'ан удучIвну гъушиш, думу хпириин гъарсаб ригъдин нур кубкIру йишву няня алапIиди». Хъанара гъадисдиъ дупна: «Эгер хпири гъерхну чан жилирихъан, ала хъну утканди палтар удучIвиш ахю урчIвариан, дицир касдин жилириз Аллагъу Тааълайи жегъеннемин гъазур дапIна».

Пайгъамбар ﷻ гъапну: «Эгер жилириз ккундарш чан хпири сюрма (косметика) ишлетмиш дапIну, хъа амма хпири ишлетмиш апуруш, Аллагъу Тааълайи хъял бисиди дугъинна, жилир хпири хиндинди машнакк инчI ккати лигайизкъан».

Саб ражари Фатимат гъафну Пайгъамбарихъна ﷻ ва гъапну: «Я Аллагъди ﷻ гъаънайир! Узунна йиз жилири гафар апуруган гъархъивалар гъахънич, мици гъеабхъиган Пайгъамбар ﷻ гъапну: «Гъялак йихъ хулаз ва фу вушра апин йив жилир увухъинди инчI ккати лигайизкъан». Фатимат хулаз гъафиган дугъ-

аз гъаркъну Абли диришвди жилин деънайиб ва Фатимат дугълан 70 ражари илдицину, ва Абли машнакк инчIра ккати зарафат гъапIну: «Касиб йиз хпир кфури!». Мици гъеабхъиган Фатимат гъялак – гъялакди гъафну Пайгъамбарихъна ﷻ ва гъапну: «Я Пайгъамбар ﷻ! Йиз жилир узу хъинди аялхъюри гъилигну ва учв мяслааттар гъапIунча». Хъасин Пайгъамбар ﷻ гъапну: «Валла гъи йиз риш, эгер гъадму вахтна уву кечмиш гъахънийиш, узу ув'ин жаназа гъулган алапIидайза. Эй йиз риш! Увуз аъгъдарнуз Аллагъу Тааълайин разишин жилирин разишниинди вуйиб, хъа хъял жилирин хъялнаан вуйиб».

Эй йиз риш! ВаритIан ужуб ляхин хпириз, чпин жилариз мютIюгъ хъивал ву».

Эгер жилири хпириз шариаътди адру ляхнар апин кфури гъахъиш, хпир думуган жилирихъ хъпехъну ккундар. Жара гъадисдиъ дупна: «Фунур хпири чан жилириз ургури йигъандин арайиш гъуллугъ апури гъахъиш, Аллагъди ﷻ дугъаз жегъеннемин ургури раккнар хъаркъну, женнетдин миржир раккнар тIаур ва увуз ккунди раккнариан учIв кфури пиди дугъаз».

Гъит Аллагъ ﷻ кюмек ишри ихъ мусурман чйириз ва ухъура Аллагъди ﷻ гъякъ рякъ'ин мудам апири! Амин.

Гъарсарин кIваъ рягъимлувал ади ккунду

Пайгъамбарин ﷻ хпир Абишайихъан гъерхнийи Пайгъамбарин ﷻ хасиятнакан, думу фицир вуйкIан ва дугъан хасиятнан лишнар фицдар ву кфури. Абишайи гъапну: «Аллагъу Тааълайи ихъ Пайгъамбарин ﷻ кIваъ, Гирами вуйи Къур'андиъ улупнайи ужудар хасиятнан лишнар вари ивну. Гъацдира ихъ Пайгъамбар ﷻ вари мусурмариз Къур'андиъ улупнайи хасиятнан лишнариз барабар хъуз дих апура». Аллагъу Тааълайи гъацдар сифатар а, анжагъ чазтIан хас дарудар ва инсанарик дурар кайивал гунагъ ву.

Месэлназ: «такабурвал». Хъа бязи Чан хасиятнан лишнарикан ухъук кайивал ккун апура. Месэла: «Рягъимлури, рягъимвалин къадар адрур». Дугъу Чан рягъимлувал вари касарихъна гъапIна ва ухъура рягъимлувар хъуб ккун апура. Аллагъу Тааълайи ухъкантина ужувлар куркъуб ккун апура абйир-бабарилан ккергъну миди вуйи ихъ хизанариз, гъуншйириз, гъуланда-риз, мизар-варисдиз, яни вари халкъариз, фицики Аллагъу Тааълайи жара апурадар мусурмарна миди вуйи халкъар чан рягъим улупруган ва тув-

руган. Дугъу варидариз кюмек апура. Гъацци вуйиган ухъу кюмек дапIну ккунду чиб-чпиз, ихъ багахъна вуйидарилан ккебгъну миди вуйи касаризра. Ухъуз варитIан багахъ вуйидар ихъ абйир-бабар ву. Абйир-бабариз, чвийр-чйириз ва миди вуйидариз кюмек апувал ухъ'ин али фарз ву. Гъаддихъна дих апура ухъуз ихъ шариаътдира, яни мусурман, къфир дарпиди кюмек апабан гъакънаан жара дарапIувал. Рякъьюранучвуз гъюрматлу гъардшар, фици Аллагъди ﷻ ихъ Ислам дин заан вуди дебккнаш.

Ихъ Пайгъамбарра ﷻ Чан асгъябарра чпин гъуншйири вуйи къафари хъди фукуан ужуи янашмиш шули гъахънуш.

Чан гъунши вуйи сар жугъудрин хъан'ан батIур, чиркшин гъюри гъабхъну ихъ Пайгъамбарин ﷻ хъазди, амма дидиз дилигди, жугъуд кетIерцIган ихъ Пайгъамбар ﷻ дугъин улукъуз гъушнйи. Гъацци вуйиган муъмин чв'йир, тинди хъайири диндиз дилигди, уху дурариз кюмек дапIну ккунду, гъаз гъапиш шариаътди думу ухъкан ккун апура. ▶ 5

Газат урхрударин суалариз жаваб туврайир
ДУМД-дин экспертний отделин гуллулгъчи
Мугъяммад-гъяжи МЯГЪЯМЕДОВ ву

Эгер чиб-чпиз гаф тувнайи байна риш сатли шули гъахъиш, гъадрариз гунагъ айин?

- Дурари чиб-чпиз гаф тувайиз сатли гъахъиган фициб гунагъ дурариз шулуш, гъациб гунагъ дурариз шулу гаф тувнайиган сатли гъахъишра. Гъаз гъапиш дурари чиб-чпиз гаф тувну кјури, нюкягъ дарапди жилирна хпирси гъисаб шулар ва мягърам хътарди саб хулаъ сатли хъузра хай шулдар.

Гъадисдиъ дупна: «Къюд адми, байна риш фужкIа хътарди саб хулаъ даришри, гъаз гъапиш шубубпиб душваъ шейтIан шулу».

Эгер дишагъли къюб-шубуб ражари швуаз (жилириз) гъушнуш, думу фунурихъди женнетдиъ хъиди?

-Эгер дишагъли къюб-шубуб ражари жилириз душну ва кечмиш гъахънуш гъадму жилирихъ хъимида, думуган думу чан ккудукIуру жилирихъди хъиди. Гъацира думу гъадгъахъди шулу, эгер жилир кечмиш гъахъиган думу жарариз хпирди дурушиш. Хъа амма, эгер думу къюб-шубубан жилириз душну ва вари жилари дугъаз тIалакъ тувнуш, думуган дугъаз ихтияр тувру гъадрарикан чаз ккунир ктагъуз («шаргъу ар-Равз»).

Аллагъу Тааълайи сабпи ражну фу халкъ гъапиу - завар дарш жилар?

-Аллагъу Тааълайи сабпи ражари жилар халкъ гъапиу («аль-Фатава аль-Хадисия»).

Узу жилириз гъушиган йиз жилир учу чиб-чпихъна сатли хъайиз кечмиш гъахъну. Узхъан шулин иддаин йигъар ккудукIайиз жарариз гъягъюз?

- Учву чиб-чпин багахъ гъахъундар кјури, 4 вазна 10 йигъ дурубшди увуз жарариз гъягъюз хай шулдар.

Фу дибикIнади гъабхъну ихъ Пайгъамбарин тIубландик?

- Пайгъамбарин тIубландик «Мугъяммадун расулюлагъ» кјури дибикIнади гъабхъну, яни «Мугъяммад Аллагъди гъаънайир» ву кјури. Абу-Бакарин тIубландик «Ниъма аль-Къадиру», яни «Аллагъ къудратIур» ву кјури. Уъмар асгъябдин тIубландик «Кафа биль мавти ваизин, я Уъмар», яни «Тербия вуди увуз кIивал чIаън ву, я Уъмар» кјури. Уъсмандин тIубландик дибикIнади гъабхъну «Аманту биллагъи мухлисан», яни «Дугъриданна, узу Аллагъдихъ хъугъунза». Аълдин тIубландик «Аль Мульку лиллагъ», яни «Вари мулкдин ахъюр Аллагъ» ву кјури («Фатгъул Аълам»).

Никкдихъ хъайи кIари массу тувуз хай шулин?

- Эгер кIардин, дадаин никкдихъ игътияж (нужда) аш, дурарикан сабнуб массу тувуз я чиб-чпихъан жара апIуз хай шулдар. Амма кIари убккуз шулу дада гъибтну, хъа кIари гъибтну дада убккуз хай шулдар. Эгер дада убккуруш кIарира дубккну ккунду (Муъни аль- Мугътаж»).

Гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир!
Нагагъ учвуз ихъ мусурман диндихъди аълакъалу вуйи месэлийрикан гъаври адруб гъерхуз ккундуш, ясана «Ассалам» редакцияйиз суал аш, зенг апIинай
8906-482-82-01,8722-63-41-85
Учхъан шлубдин, иншаАллагъ, учу кюмек апIидича ва ичв гъулулугъар тамам апIуз зегъмет зигидича.

Ассаламу алейкум! Узу жилирихъ хъайир вуза ва ич бицидарра айич, хъа амма йиз жилири чан али хпирихъна вуйи фарзар апIурдар. Гъамциб нюкягъ ич дюзиб шулин?

- Вааълейкум ассалам! Ичв нюкягъ дюзиб ву, хъа амма жилири саб манигъвалра адарди чан али саб фарзра дарапди гъахъиш, думуган хпирихъан чан жилирикан тIалакъ тувуб ккун апIуз шулу. Эгер думу разиди дарш, имамдихъна душну думу месэлайиз дилигну ккунду («Шаргъуль-Мягъялли»).

Пайгъамбарин асгъябарин ччвурар кIуруган «разияллагъу аьнгъу» кIуру, хъа гъаз Аъли асгъябдин ччвур кIуруган "карра-маллагъу важгъагъу" кIуру?

- «Каррамаллагъу важгъагъу» кIуру гафнаъ (гъит Аллагъди уърхри думу ибадатвал апIуз жарариз Чаз дарди) кIуру мяна тувру. Аъли асгъябдин ччвурнахъ гъамци хъапIивалин гъикмат гъациб вуки, думу затра жарариз ибадатвал гъапIур дар. Думу бициди имиди ихъ дин къабул гъапIур ву. Гъамци пуб ужуди ву Абу-Бакарин ччвурнахъра, гъаз гъапиш думура жарариз ибадатвал гъапIур дар. Жара фтикан вуш кадаънайи аллагъариз ибадатвал дарапIу асгъябар хъанара гизаф ади гъахъну, хъа амма Аълина, Абу-Бакарси дарди дурар хъасин бабкан гъахъну, ширквал ва фитна цIиб гъабхъи вахтна.

Женнетдиъ къафирарин веледар хъидин?

- Гъаму суалнан гъякънаан аълимарин арайиъ жорбежор гафар (хилафар) а. Хъа амма ахъю пай аълимари дурарра женнетдиз гъягъиди кјуру («Фатгъуль-Аълам»).

Хадижат кечмиш хъпан къяляхъ Пайгъамбари фуж хпирди гъахъну?

- Хадижат кечмиш хъпан къяляхъ, Пайгъамбари Савдат бинт Замат кIуру хпир гъахъну («Нуруль- якъин»).

Ихъ Пайгъамбари йигъан швнуб гъудган апIури гъахъну пайгъамбарвал ккебгъну имиди?

- Пайгъамбарвал ккебгъну имиди къюб гъудган апIури гъахъну, гвачIининганна, хъяхъган къю-къюб рякъаътдин.

Фу дапIну ккунду гунгъарин аъфв апIбан бадали?

- ГъапIу гунгъарин кIвантIан туба дапIну ккунду. Эгер сар касди гъапIу гунгъарин кIвантIан туба гъапиш, мумкинвал а думу Аллагъди чан ккуни лукIарикан апIуз.

Йиз абайи 50 йис улихъна сар касдихъан жил гъадабгъну, хъа гъамус гъадму касдин бай гъюру учухъна гъадму жил ча кIури. Шариаътдинди гъадму жил шлинуб вуди гъисаб шулу?

- Шариаътдинди саб мутму уву жарарихъан гъадабгъиш думу мутму гъадабгъуринуб гъисаб шулу. Хъа амма дилигну ккунду дурарин ариш-вериш фициб гъабхънуш. Гъаци вуйиган учву душну ичв гъулан имамдихъна гъадгъаз вуйи - вуйибси вари ктебтну ккунду ва, иншаАллагъ, дугъу учвуз шариаътдинди жаваб тувиди.

Узу жилирихъан жара гъахъиган, иддаин йигъар ккудукIайиз узу жарариз гъушунза. Гъамциб нюкягъ ич дюзиб шулин ва гъамдин учуз гунагъ айин?

- Ав учву гунагъ гъапIунчва, гъаз гъапиш иддаин йигъар ккудукIайиз жарариз хпирди гъягъюз ихъ шариаътди ихтияр тувнадар. Хпирин гъарсарин гъаржорейинди ккудукIуру иддаин йигъар, гъарсарин чпин жандин гъялариз дилигну. Гъадму иддаин йигъар ккудукIган, дугъриданна, хпир жилирихъан жара хъуб гъисаб шулу.

Эгер учву гъамусаятра сатIиди яшамаш шулаш, учву дишлади чиб-чпихъан жара духъну ккунду ва иддаин йигъар ккудукIган хъасин нюкягъ апIуб лазим ву.

Женнет агълийириз веледар хъидин?

- Гъаму суалнан гъякънаан аълимарин арайиъ хилаф а. Сасидар аълимари женнет агълийириз веледар хъидар кIуру, хъа ахъю пай аълимари женнет агълийиризра веледар хъиди кIуру («аль-Фатава аль-Хадисия»).

Ич гъулаъ, сар жилирихъ хъайи хпир зина (къяпавал) дапIну дугъаз риш гъахъну. Гъамус гъадму шуран жилириз гъягъру вахт гъабхъиган суал гъабхъну: «Шли тувну ккунду думу жилириз ва шлиз ихтияр а?».

- Думу риш жилириз тувуз чпин гъулан имамдизтIан ихтияр адар, гъаз гъапиш думу хпирин жилир дугъаз мягърам шули адар. Гъацира думу швуаз тувуз хай шулдар, гъадму шуран дадайихъди зина гъапIу жилирихъанра, гъаз гъапиш шариаътди зина гъапIурна зинайикан гъахъи веледар чиб-чпихъан жара дапIна. Думу риш гъацира жилириз тувуз шуладар, дадаин терефнаан вуйи мирасарихъанра.

Рузнама

Апрель

Йигъ	Гъиринд. Ас-Субгъ.	Ригъ гъудуб.	Лисундин Аз-зугър	Гъаркван. Аль-аъср	Лавлан. Аль-Магъриб	ХъитIирхв. Аль-гIишаъ
1	3.50	5.29	12.00	15.27	18.18	19.44
2	3.48	5.27	12.00	15.27	18.19	19.46
4	3.44	5.23	12.00	15.28	18.21	19.49
6	3.40	5.19	12.00	15.29	18.23	19.52
8	3.36	5.16	12.00	15.30	18.26	19.55
10	3.32	5.12	12.00	15.31	18.28	19.57
12	3.28	5.09	12.00	15.32	18.31	20.00
14	3.22	5.05	12.00	15.33	18.34	20.04
16	3.18	5.01	12.00	15.33	18.36	20.07
18	3.13	4.58	12.00	15.34	18.38	20.10
20	3.10	4.56	12.00	15.35	18.40	20.13
22	3.05	4.53	12.00	15.35	18.42	20.15
24	3.01	4.50	12.00	15.36	18.44	20.19
26	2.57	4.49	12.00	15.38	18.47	20.23
28	2.52	4.44	12.00	15.38	18.49	20.26
30	2.49	4.42	12.00	15.39	18.51	20.29